

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/61/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3118205751
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3118205751.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a sudkýň JUDr. Aleny Záhumenskej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu R. T. D., s.r.o., so sídlom J., G. 5, IČO: XX XXX XXX, zastúpeného advokátom P. T., s.r.o., so sídlom v J., G. 5, proti žalovanému G. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., o zaplatenie 989,75 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 17. januára 2019, č.k. 15Csp/99/2018-73, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 17.januára 2019, č.k. 15Csp/99/2018-73 súd prvej inštancie uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 1.060,11 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 989,75 eur od 01.06.2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 36,32%. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 02.10.2014 uzavretej medzi žalovaným a žalobcom bol žalovanému poskytnutý spotrebiteľský úver v celkovej výške 1.000,- eur, ktorý mal splácať v pravidelných mesačných splátkach. Žalovaný nedodrжал zmluvné podmienky, a to tým, že dojednané splátky poskytnutého úveru riadne a včas nesplácal a poskytnuté peňažné prostriedky nevrátil, keďže na splátkach zaplatil len sumu 502,50 eur nepravidelnými čiastočnými platbami. Na istinu z týchto platieb bolo započítaných celkovo 10,25 eur, a teda výška dlžnej istiny aj podľa výpisu z úverového účtu predstavuje sumu 989,75 eur. Keďže z vykonaného dokazovania nevyšiel najavo opak, že by žalovaný uhradil pohľadávku žalobcu titulom nesplatených splátok v celkovej výške 989,75 eur, súd prvej inštancie vychádzal z tvrdenia žalobcu, že záväzok žalovaného uhradiť mu tieto peňažné prostriedky naďalej trvá, a preto v tejto časti súd žalobe vyhovel. Predmetom konania boli ďalej úroky v celkovej výške 607,53 eur. Podľa oznámenia o predčasnom zosplatnení úveru výška úrokov ku dňu predčasného zosplatnenia úveru predstavovala sumu 70,36 eur. V tomto rozsahu teda ide o kapitalizované úroky z úveru ku dňu predčasného zosplatnenia úveru. Len v tomto rozsahu je možné úroky z úveru žalobcovi priznať, pretože rozhodovacia prax súdov SR sa priklonila k právnenému záveru, že dojednané úroky z úveru patria veriteľovi len za dobu do splatnosti resp. zosplatnenia úveru, pretože predčasným zosplatnením záväzku dochádza k zmene záväzku, čo veriteľovi umožňuje požadovať jednorazové a okamžité vrátenie celej požičanej sumy vrátane istiny úveru i úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. Po zosplatnení úveru spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, preto nie je dôvod, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili za stavu oprávnenej držby. Takýto právny názor obsahuje aj uznesenie ÚS SR z 18.09.2012 sp.zn. IV. ÚS 476/2012. Opačný výklad by podľa názoru súdu viedol k neprimeranému a nedôvodnému zvýhodneniu veriteľov poskytujúcich peňažné prostriedky na základe zmluvy o úvere oproti všetkým iným veriteľom peňažných prostriedkov. Podľa

§ 517 ods. 2 Obč. zák. je totiž maximálna sadzba úrokov z omeškania v občianskoprávných vzťahoch kogentná a nemožno sa od nej dohodou odchýliť. Tým, že by sa veriteľovi dovolilo žiadať za dobu omeškania popri úrokoch z omeškania aj zmluvné úroky, by sa táto kogentnosť v podstate obchádzala. Takáto možnosť by bola pritom dostupná len veriteľom úverov a pôžičiek, keďže len tieto umožňujú dohodu o úroku na dobu užívania peňažných prostriedkov. Pri omeškaní dlžníka so splácaním pohľadávky veriteľa tento má tak nárok iba na plnenia, ktoré mu priznáva § 517 ods. 2 Obč. zák. Má teda nárok požadovať vrátenie úveru alebo jeho časti, ktorú ešte dlžník nesplatil a zároveň môže požadovať od dlžníka úroky z omeškania. Už Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí (sp. zn.: 4Obo/143/1998) jasne definoval, že úroky z poskytnutých finančných prostriedkov (zmluvné úroky) patria veriteľovi iba do splatnosti dlhu, prípadne splatnosti jeho jednotlivých splátok. Ohľadom dojednaní bodu 5.8. obchodných podmienok, podľa ktorého v prípade, ak sa úver stane predčasne splatným v zmysle bodu 6.8 obchodných podmienok, banka úročí predčasne splatnú časť úveru dohodnutou úrokovou sadzbou, ako aj zákonným úrokom z omeškania, a to odo dňa, keď sa úver stal predčasne splatným až do okamihu úplného splatenia predčasne splateného úveru, súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/190/2014 zo dňa 30.06.2015, podľa ktorého, ak existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Preto súd ani na toto ustanovenie umožňujúce žalobcovi úročiť predčasne splatnú istinu úveru až do zaplatenia nemohol prihliadať. Súd preto nemohol priznať žalobcovi kapitalizované úroky presahujúce sumu 70,36 eur (kapitalizované ku dňu predčasného zosplatenia úveru), ale ani úroky 25,12% ročne zo sumy 989,75 eur od 01.06.2018 do zaplatenia, keď ide tiež o úroky za obdobie po predčasnom zosplatení úveru. V tejto časti z vyššie uvedených dôvodov súd žalobu zamietol. V súčte tak súd žalobe vyhovel čo do istiny 989,75 eur a úrokov do dňa zosplatenia úveru 70,36 eur, čo je v súčte 1.060,11 eur. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Vec právne posúdil podľa § 52 ods. 1a § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, §§ 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len zákon č. 129/2010 Z.z.).

2. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku podal žalobca včas odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok v napadnutom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne zmenil tak, že jeho žalobe vyhovie v tomto rozsahu. Namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne skutkové zistenie. Súdu prvej inštancie vytýkal, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a že vec nesprávne právne posúdil. Nesúhlasil s o záverom súdu, že mu nepatrí zmluvný úrok po zosplatení, takéto tvrdenie zvýhodňuje protiprávne konanie spotrebiteľa, takéto ochrana spotrebiteľa je nielen neprimeraná, ale popiera všetky zásady civilného konania, predovšetkým rovnosť strán. Trval na tom, že mu zmluvné úroky patria, poukazoval na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 29Cdp 2906/2000. V prípade uplatňovania zmluvných úrokov po zosplatení dlhu je spornou otázkou časového ohraničenia, do ktorého môže veriteľ požadovať zmluvné úroky. Ústavný súd SR vykladá pojem zosplatenia zánikom pôvodného záväzku, na ktorého miesto nastupuje záväzok úplne nový. Takýto výklad považuje žalobca za nesprávny, zosplatenie úveru spôsobuje len jedinou zmenu v záväzku, a to v lehote konečnej splatnosti a stratu práva platiť v splátkach. Zosplatenie úveru nespôsobuje zmenu všetkých zmluvných podmienok. Následne žalobca v odvolaní rozoberá inštitút vyhlásenia predčasného splnenia záväzku vo vzťahu k teórii práva o zmene a zániku záväzkov. Poukazuje na to, že alternatíva plnenia dlhu v splátkach je výhodou, ktorá je dlžníkovi poskytnutá na úkor veriteľa, keďže možno predpokladať, že záujmom veriteľa je uspokojenie celej pohľadávky v najkratšom možnom čase. Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru sa označuje v právnej praxi často ako „strata výhody splátok“. Predčasné vyhlásenie splatnosti úveru sa týka len zmeny v lehote splatnosti úveru a straty výhody splátok, nie však ostatných dojednaných podmienok. Nejde tak o privatívnu nováciu celého záväzku. V zmysle rozsudku NS ČR sp. zn. 33 Odo 399/2005 „nová dohoda zmluvných strán o termíne splatnosti znamená síce zánik povinnosti dlžníka splniť dlh tak, ako bolo pôvodne dohodnuté, nie však zánik jeho povinnosti plniť; menia sa len jednotlivé práva a povinnosti v existujúcom právnom vzťahu. Je totiž potrebné rozlišovať záväzok ku konkrétnemu plneniu (t.j. jednotlivé povinnosti) a celý záväzkový právny vzťah.“ Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru veriteľom je prejavom vôle veriteľa smerujúcim k zániku povinnosti dlžníka platiť svoj dlh v splátkach a vzniku novej povinnosti, zaplatiť celý dlh jednorazovo v stanovený termín. Z tohto prejavu žiadnym spôsobom nevyplýva, že veriteľ mení záväzok dlžníka v ostatných jeho

právach a povinnosti. Je účelovo viazaný výlučne na termín splnenia a spôsobu splatenia úveru. Výklad zákona tým spôsobom, aký uplatnil súd prvej inštancie vo vzťahu k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, sa neopiera o vyjadrenú vôľu veriteľa, ani o ustanovenia zákona o zmene záväzku, ani o ustanovenia zákona o zmluvách o úvere. Súdom prezentovaná koncepcia stavia veriteľa do obzvlášť nevýhodného postavenia v porovnaní s dlžníkom. Veriteľ nielen že nemá v dispozícii vlastné finančné prostriedky z úveru, nakoľko ich dlžník ešte nezaplatil, ale ani za toto obmedzenie nemôže poberať dohodnutý zákonný úrok. Podľa ust. § 2 písm. d/ zák. č. 129/2010 Z.z. sa spotrebiteľ zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. Podľa ust. § 503 ods. 3 Obch. zák. platí, že veriteľ má nárok na úroky z úveru až do času riadnej úhrady poskytnutého úveru. Ani z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť, že by veriteľ nemal v prípade zosplatnenia úveru nárok na zmluvný úrok. Pokiaľ platí, že dlžník je povinný platiť zmluvný úrok vo vzťahu k jednotlivej splátke až do času jej riadneho splatenia, nie je dôvodný taký výklad, že v prípade zmeny splatnosti jednotlivej splátky (zosplatnenia úveru) povinnosť platiť zmluvný úrok až do času riadnej úhrady dlžnej sumy zanikla. Veriteľ zosplatnením úveru získava právo disponovať celou sumou požičaných peňazí, avšak s tým neodpadá jeho obmedzenie práva na dispozíciu s istinou úveru, nakoľko k takému odpadnutiu obmedzenia dôjde až celkovým splatením úveru. V prípade nepoctivého dlžníka by tento zo špekulatívnych dôvodov mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadzbe určenej trhovými mechanizmami. Nepoctivý dlžník by tak bol viazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania v právnych predpisoch regulovanej výške úrokovej sadzby a súd by takejto nepoctivej činnosti poskytoval ochranu. Súd tiež pri svojom rozhodovaní nechal do úvahy skutočnosť, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru sa týka len istiny úveru. Zmluvný úrok nebol kapitalizovaný do celkovej dlžnej sumy. Ani sankčný úrok nie je kompenzáciou veriteľa za poskytnutie úveru. Zmluvný úrok je totiž odplatom (cenou) za poskytnutie finančných prostriedkov a tvorí tak ekonomickú podstatu poskytovania finančných prostriedkov ako podnikateľskej činnosti veriteľa. Sankčný úrok nie je a nemôže byť kompenzáciou tejto ceny finančných prostriedkov. Ak je v čase do vyhlásenia predčasného zosplatnenia úveru v prípade omeškania dlžníka možné od neho požadovať tak zmluvný úrok ako aj úrok z omeškania, vzniká otázka, z akého dôvodu po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru sa zrazu stáva vzťah medzi zmluvným úrokom a úrokom z omeškania iným, ide o totožné právne i skutkové situácie. Súd navyše odmietnutím priznania zmluvného úroku konal v rozpore s právnou zásadou, že nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania. Žalobca svoj názor podporil poukazom na ďalšiu judikatúru NS ČR, napr. rozhodnutia sp. zn. 32Cdo/3830/2014, sp. zn. 31 Cdo 2851/1999, sp. zn. 32Cdo 2782/1999, sp. zn. 29 Cdo 2606/2000, sp. zn. 33 Cdo 113/2008. Tiež poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Co/1/2018, sp. zn. 17Co/122/2017.

3. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

4. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa §§ 379 a 380 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len C.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti podľa 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

5. Na základe preskúmania rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a vec správne skutkovo i právne posúdil. Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými závermi, ako aj s právnym posúdením veci v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie a podľa § 387 ods. 2 C.s.p. na ne v plnom rozsahu poukazuje.

6. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Obo 143/1998, (judikát R 59/1998 publikovaný v periodiku Zo súdnej praxe č. 4/2000, str. 81-84), a na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. IV.ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.9.2012, ktoré sa zoberali obdobnou právnou vecou. V predmetnom uznesení sa ústavný súd vypořiadal s rovnakými argumentmi (sťažovateľa), ako predniesol odvolateľ v tomto spore. Ústavný súd SR predmetným uznesením odmietol sťažnosť smerujúcu proti záverom všeobecných súdov, v zmysle ktorých má veriteľ nárok na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru iba „do dňa, kedy prehlásil úver za predčasne splatný s tým, že po tomto termíne žalobcovi nevzniká právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru, ale iba úroku z omeškania v súlade s ust. § 369 Obchodného zákonníka“. Tento výklad považoval ústavný súd za ústavne akceptovateľný.

7. Výklad odvolateľa vedúci k záveru o oprávnenosti úrokov zo spotrebiteľského úveru po mimoriadnom zosplatnení je v rozpore so zásadou ochrany spotrebiteľa a výkladu v jeho prospech zakotvenou v § 52 ods. 2, § 53 ods. 1 a 5 a § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka.

8. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodneným právnym názorom súdu prvej inštancie, poukazujúc opätovne na vyššie citovanú štandardnú judikatúru v tejto oblasti.

9. Žalobcom uplatnené dôvody odvolania proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie potom nebolo možné považovať za opodstatnené, a preto bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu vo výroku II. potvrdiť.

10. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj o náhrade trov konania.

11. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

12. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

13. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 C.s.p. v spojení s § 255 ods.1 a § 251 C.s.p. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný, a preto mu v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. v zásade patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Zo spisu však nevyplynuli žiadne odôvodnené a preukázané trovy žalovaného v zmysle § 251 C.s.p., preto odvolací súd rozhodol, že mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

14. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).